

Aan MRA-Bestuur
Van Amine Harfach en Danique Krikke
Onderwerp Voorbereiding heisessie 17 januari 2025
Datum 19 november 2024

Inleiding

Op 17 januari 2025 staat een heisessie gepland voor het MRA Bestuur. In deze memo is een voorstel opgenomen voor een conceptprogramma voor deze dag. Het voorstel is tijdens deze sessie twee onderwerpen te bespreken, namelijk:

- 1) *Hoe gaan we steviger optrekken met onze partners uit de triple helix om onze gedeelde ambities te verwezenlijken?*
- 2) *Hoe gaan we brede welvaart mee laten wegen in de afwegingen die de komende jaren moeten worden gemaakt?*

Onderdeel 1: Triple Helix samenwerking

Eerder heeft het Bestuur uitgesproken dat zij de heisessie van januari graag wil benutten om ons als MRA intensiever te gaan verhouden tot de Amsterdam Economic Board. Als samenwerkende overheden zijn we een belangrijk onderdeel van de Board, en tijdens de heisessie willen we graag samen met de Board bekijken hoe we onze gedeelde belangen en ambities gezamenlijk beter kunnen verwezenlijken.

De directie van de Board is uitgenodigd om de vernieuwde koers te bespreken. In de nieuwe koers richt de Board zich op drie specifieke thema's:

- **Life Sciences & Health (incl. biotech):** gericht op een gezonde regio, waarbij innovatie in gezondheid en biotechnologie centraal staat.
- **Circulaire grondstoffen, energie en industrie:** met de focus op duurzame transitie, zodat de regio de meest schone kan worden.
- **Technologie & AI:** als bron voor innovatieve oplossingen en economische groei, waarbij de MRA de kraamkamer voor technologie en AI-innovaties wil zijn.

Om deze gezamenlijke ambities te verwezenlijken is goede samenwerking vanuit de inhoud via de Platforms essentieel. Daarnaast ligt er bij het MRA Bestuur een logische rol op public affairs en de verbinding tussen de platforms en de regio: hiervoor is een onderscheidend en gezamenlijk verhaal tussen de triple helix partners een must. Voor wonen en mobiliteit zijn we (mede door NOVEX en de hele concrete lobby hiervoor in Den Haag) al ver. Voor economie, duurzaamheid en sociaal slagen we daar nog veel minder in. Daar schuilen kansen voor gezamenlijke inspanningen met de Board.

Het is hierbij uitdrukkelijk niet de bedoeling om een nieuw visie traject te starten, maar om in deze bijeenkomst één of een aantal gezamenlijke belangen te identificeren die we als MRA en Board delen en die aan de basis kunnen staan van een gezamenlijke inzet richting Den Haag (en Europa).

Onderdeel 2: Brede welvaart

In vrijwel alle proposities die ten grondslag liggen aan de MRA Agenda wordt brede welvaart genoemd als belangrijk uitgangspunt of kader voor de ambities die we ons stellen in de MRA Agenda. Tegelijkertijd geven de ambities uit de agenda nog geen antwoord op de afwegingen die gemaakt moeten worden en hoe die dan tot stand komen.

Tijdens het gesprek staat de vraag centraal of andere keuzes naar voren komen wanneer we vraagstukken vanuit het brede welvaartspectief benaderen. Aan de hand van casussen willen we inzichtelijk maken waar we in een dergelijk gesprek tegenaan lopen, waar en op welke manier het gesprek gevoerd moet worden en wat er voor nodig is om brede welvaart als doel verder uit te werken. Tijdens de heidag van september heeft u op vergelijkbare wijze een gesprek gevoerd over het onderwerp datacenters.

In het bestuur van 13 september is er afgesproken dat er een aantal casusonderwerpen zou worden voorgesteld waaruit u zou kunnen kiezen voor de heidagsessie in januari 2025. Dit zijn:

1. Verduurzaming maakindustrie en grondstoffentransitie

De maakindustrie in de MRA is vele malen groter dan men denkt en overstijgt Rotterdam en Eindhoven Brainport in volume en toegevoegde waarde. De ruimte voor bedrijvigheid is echter in de MRA beperkt en de steun voor de kraamkamers van entrepreneurial systems is minder dan in Brainport, Rotterdam of rond de TU Delft. De arbeidsmarkt van gekwalificeerd personeel is krap en het tekort aan grondstoffen jaagt de kosten voor leveranties op. Circulaire economie is de oplossing, maar vergt eveneens arbeidskrachten en veel milieuruimte.

2. Goederenvervoer i.c.m. transformatie naar wonen

Het goederenvervoer in de MRA groeit aanzienlijk, vooral over het spoor. Dit wordt veroorzaakt door de economische groei en de mobiliteitstransitie. Daarnaast zijn er nog een aantal bijzondere redenen, zoals de grote toename van schrootvervoer vanuit het TATA complex en de uitblijvende capaciteit van de Betuwelijn in Duitsland. De toename van het goederenvervoer per trein gaat leiden tot conflicten met het personenvervoer en kwesties rond externe veiligheid en gezonde leefomgeving (geluidhinder) in de woongebieden in de nabijheid van spoor.

3. Wateropgave

Op een aantal onderwerpen is er een directe relatie tussen keuzes die we ruimtelijk (willen of zelfs moeten) maken en diverse waterontwikkelingen. Concrete voorbeelden zijn: het dreigende tekort aan drinkwater, klimaatadaptatie zowel op wijkniveau als grotere gebieden die nodig zijn voor piekwaterberging en verzilting en peilbeheer en de gevolgen voor landgebruik

4. *Digitale infrastructuur*

De noodzaak om te investeren in digitale infrastructuur en het beleid rond datacenters wordt steeds belangrijker. Problemen in de digitale infrastructuur willen we voorkomen (geen nieuwe netcongestie) en de transitie van 5G naar 6G.

5. *Internationalisering i.c.m. arbeidsmarkt*

De MRA zou een krimp regio zijn zonder instroom van buiten (uit de rest van Nederland, maar Vooral ook internationaal). Economisch zijn we een topregio in Nederland en Europa, maar die economische kracht is grotendeels gebouwd op talent van de aanwezige beroepsbevolking. De beroepsbevolking krimpt relatief door vergrijzing, en wellicht ook door kantelend sentiment over arbeidsmigratie. En dat terwijl op de huidige arbeidsmarkt in een aantal essentiële sectoren al sprake is van tekorten, en voor de nabije toekomst is voorzien dat deze tekorten flink gaan oplopen, en tekorten in andere sectoren ontstaan. Het is daarom zaak om anders (en veel strategischer) te kijken naar internationalisering, en veel beter samen te werken op het soepeler laten functioneren van de arbeidsmarkt. Ook rijst de vraag welke tekorten op de arbeidsmarkt het meest urgent zijn, en wat we daar samen aan kunnen doen.

6. *Netcongestie*

Net congestie is op dit moment al een probleem voor veel van de ambities die we als samenwerkende overheden hebben. Woningbouw staat onderdruk, nieuwe aansluitingen voor bedrijven die zich willen vestigen of die een grotere hoeveelheid stroom willen verbruiken gaan steeds lastiger, en de opgave die we hebben om te verduurzamen zal op korte termijn zorgen voor een steeds zwaardere belasting van ons stroomnet. Hoe kunnen we de negatieve impact van de netcongestie zoveel mogelijk verkleinen, en welke keuzes maken we als we brede welvaart voorop zetten?